

Βρυξέλλες, 8 Μαρτίου 2018
(OR. en)

6931/18

CORDROGUE 26
SAN 78
RELEX 202

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Με ημερομηνία: 8 Μαρτίου 2018

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 6441/18

Θέμα: Προώθηση της χρήσης εναλλακτικών μέτρων αντί καταναγκαστικών
ποινών για τους τοξικομανείς παραβάτες
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου (8 Μαρτίου 2018)

Επισυνάπτονται στο Παράρτημα για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την προώθηση της χρήσης εναλλακτικών μέτρων αντί καταναγκαστικών ποινών για τους τοξικομανείς παραβάτες, που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο στις 8 Μαρτίου 2018.

**Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την προώθηση της χρήσης εναλλακτικών μέτρων
αντί καταναγκαστικών ποινών για τους τοξικομανείς παραβάτες**

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι η χρήση παράνομων ναρκωτικών και η τοξικομανία αποτελούν πρόβλημα για τη δημόσια υγεία που απαιτεί κατάλληλη και αποτελεσματική ανθρωποκεντρική αντιμετώπιση σε υγειονομικό και κοινωνικό επίπεδο, προκειμένου να ενισχυθεί η δημόσια υγεία και ασφάλεια για τα μεμονωμένα άτομα, τις οικογένειες και τις κοινωνικές ομάδες σε ολόκληρη την Ευρώπη·

ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ τη σημασία του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, της αλληλεγγύης, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και των θεμελιωδών ελευθεριών κάθε ατόμου στον σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής κατά των ναρκωτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να συμβάλει στη μείωση της ζήτησης και της προσφοράς ναρκωτικών στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω ολοκληρωμένης, ισορροπημένης και τεκμηριωμένης πολιτικής κατά των ναρκωτικών·

ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι οι τρεις συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών για τον έλεγχο των ναρκωτικών καλούν τα κράτη να προβλέψουν, στο πλαίσιο των εθνικών νομοθετικών πλαισίων τους και σύμφωνα με το ισχύον διεθνές δίκαιο, κατά περίπτωση, εναλλακτικά προς την καταδίκη ή την τιμωρία μέτρα θεραπείας, εκπαίδευσης, μέριμνας μετά τη θεραπεία, αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης για τους χρήστες ναρκωτικών που έχουν διαπράξει αδικήματα αναφερόμενα σε αυτές τις συμβάσεις·

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι οι δηλώσεις υψηλού επιπέδου και οι αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών τονίζουν σαφώς την ανάγκη για περαιτέρω δράση, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης εντοπισμού και ανάπτυξης οικονομικά αποδοτικών και τεκμηριωμένων εναλλακτικών προσεγγίσεων, της πλήρους εφαρμογής τέτοιων μέτρων στις κατάλληλες περιπτώσεις μέσω συνεργασίας μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, των αρχών της ποινικής δικαιοσύνης, των φορέων δημόσιας υγείας, των κοινωνικών και εκπαιδευτικών συστημάτων και των παρόχων υγειονομικών και κοινωνικών υπηρεσιών, καθώς και της συλλογής και ανταλλαγής δεδομένων, έρευνας και βέλτιστων πρακτικών για την εφαρμογή των συγκεκριμένων μέτρων·

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι τα μέτρα που προσφέρονται σε τοξικομανείς παραβάτες ως εναλλακτική επιλογή αντί καταδίκης ή τιμωρίας, συμπεριλαμβανομένης της φυλάκισης, αποτελούν τεκμηριωμένη και ουσιαστική στήριξη ατόμων που χρήζουν βοήθειας λόγω της χρήσης ναρκωτικών ή της τοξικομανίας τους·

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ τη σημασία της αρχής της συνεχούς μέριμνας καθ' όλη τη διάρκεια των ποινικών διαδικασιών καθώς και την αρχή της αναλογικότητας στις εθνικές πολιτικές, μεταξύ άλλων όσον αφορά αδικήματα που διαπράττονται από τοξικομανείς·

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι οι εναλλακτικές προς την φυλάκιση επιλογές για τους τοξικομανείς παραβάτες θα μπορούσαν να μειώσουν τα ποσοστά υποτροπών και να ελαφρύνουν την οικονομική και διοικητική επιβάρυνση καθώς και να αυξήσουν την κοινωνική ένταξη·

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες προκειμένου να διασφαλιστεί η προσφορά εναλλακτικών μέτρων στο πλαίσιο της πολιτικής κατά των ναρκωτικών σε παγκόσμιο επίπεδο·

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι η έκθεση της Επιτροπής του 2016 με τίτλο «Μελέτη όσον αφορά τη χρήση εναλλακτικών μέτρων αντί καταναγκαστικών ποινών στις περιπτώσεις παραβάσεων του νόμου περί ναρκωτικών και εγκλημάτων που σχετίζονται με ναρκωτικά»¹ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι όλα τα κράτη μέλη προβλέπουν ήδη τουλάχιστον ένα εναλλακτικό μέτρο αντί για τις καταναγκαστικές ποινές και ορισμένα κράτη μέλη περισσότερο, και ότι εν γένει τα διαθέσιμα εναλλακτικά μέτρα αφορούν θεραπεία· ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ επίσης ότι η μελέτη επισημαίνει πρακτικά και διοικητικά εμπόδια στη χρήση εναλλακτικών μέτρων αντί καταναγκαστικών ποινών που υπάρχουν στα διάφορα κράτη μέλη και ότι τα διαθέσιμα στοιχεία για την αξιολόγηση και την βελτίωση των εναλλακτικών μέτρων είναι περιορισμένα, ιδίως όσον αφορά τα ποσοστά επιτυχίας και τις ανάγκες των δικαιούχων·

ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟ στην στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα ναρκωτικά 2013-2020² και το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά 2017-2019³, που ενθαρρύνουν τα κράτη μέλη να παρέχουν και να εφαρμόζουν, όπου ενδείκνυται και σύμφωνα με τα νομικά τους πλαίσια, εναλλακτικές προς τις καταναγκαστικές ποινές δυνατότητες για τους τοξικομανείς, όπως εκπαίδευση, αναστολή της ποινής με θεραπεία, αναστολή της έρευνας και της άσκησης δίωξης, απεξάρτηση και αποκατάσταση, μέριμνα μετά τη θεραπεία και κοινωνική επανένταξη·

¹ Μελέτη όσον αφορά τη χρήση εναλλακτικών μέτρων αντί καταναγκαστικών ποινών στις περιπτώσεις παραβάσεων του νόμου περί ναρκωτικών και εγκλημάτων που σχετίζονται με ναρκωτικά, Μάιος 2016, RAND Europe, κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

² ΕΕ C 402, 29.12.2012, σ. 1-10

³ ΕΕ C 215, 5.7.2017, σ. 21-58

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι εναλλακτικά μέτρα αντί των καταναγκαστικών ποινών μπορούν να εφαρμόζονται για διάφορα αδικήματα, όπως αδικήματα που διαπράττονται λόγω χρήσης ναρκωτικών, ότι σε πολλά κράτη μέλη η χρήση ναρκωτικών και/ή η κατοχή ναρκωτικών για προσωπική χρήση δεν συνιστά ποινικό αδίκημα και ότι τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν αυτοδικαίως τέτοια μέτρα σε κάθε υπόθεση στην οποία ενέχονται τοξικομανείς παραβάτες σύμφωνα με τη νομοθεσία του συγκεκριμένου κράτους μέλους·

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι, λόγω των διαφορετικών νομικών πλαισίων και αναγκών, η θέσπιση και εφαρμογή εναλλακτικών μέτρων αντί των καταναγκαστικών ποινών θα πρέπει να καθορίζεται από το ίδιο το κράτος μέλος ώστε να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και το εθνικό νομικό πλαίσιο·

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η εφαρμογή τέτοιων μέτρων θα πρέπει να συνοδεύεται από περαιτέρω μελέτες σε επίπεδο ΕΕ με στόχο την παροχή αξιόπιστων και συγκρίσιμων στοιχείων σχετικά με την εφαρμογή τους·

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι ο όρος «εναλλακτικά μέτρα αντί καταναγκαστικών ποινών» θα μπορούσε, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία των κρατών μελών, να αναφέρεται και σε εναλλακτικά μέτρα που εφαρμόζονται αντί ή επιπλέον των παραδοσιακών μέτρων ποινικής δικαιοσύνης για τους τοξικομανείς παραβάτες·

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι, σύμφωνα με το άρθρο 83 της ΣΛΕΕ, η ανάπτυξη και η θέσπιση εθνικών πολιτικών ποινικής δικαιοσύνης και ποινικής νομοθεσίας για τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων που σχετίζονται με τη διακίνηση ναρκωτικών ανήκει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών και ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι σύμφωνα με το άρθρο 168 της ΣΛΕΕ η Ευρωπαϊκή Ένωση συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών για τη μείωση της βλάβης του προκαλούν στην υγεία τα ναρκωτικά, συμπεριλαμβανομένης της ενημέρωσης και της πρόληψης·

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

1. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να προβλέπουν και να εφαρμόζουν, κατά περίπτωση και σύμφωνα με τα νομικά τους πλαίσια, εναλλακτικά μέτρα αντί καταναγκαστικών ποινών για τους τοξικομανείς παραβάτες προκειμένου να καταπολεμήσουν το έγκλημα, να μειώσουν τους κινδύνους υποτροπής και να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης, επιδιώκοντας ταυτόχρονα τη μείωση της βλάβης που προκαλείται στην υγεία και την ελαχιστοποίηση των κοινωνικών κινδύνων.
2. ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ τα κράτη μέλη, όπου αυτό αρμόζει και σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία τους, να παρέχουν και να προωθούν τη διαθεσιμότητα, την αποτελεσματική εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση εναλλακτικών μέτρων αντί καταναγκαστικών ποινών για τους τοξικομανείς παραβάτες, όπως δυνατότητες εκπαίδευσης, (αναστολή της ποινής με) θεραπεία, αναστολή της έρευνας ή της δίωξης, αποκατάσταση και απεξάρτηση, μέριμνα μετά τη θεραπεία και κοινωνική επανένταξη.
3. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι τα μέτρα αυτά μπορούν να εφαρμόζονται σε διάφορα στάδια της δικαστικής διαδικασίας που αφορά αδικήματα που διαπράττονται από τοξικομανείς, συμπεριλαμβανομένης, ενδεχομένως, της προδικαστικής φάσης και σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.
4. ΚΑΛΕΙ τα κράτη μέλη να εξετάζουν στο πλαίσιο των εθνικών πολιτικών τους τα υφιστάμενα στοιχεία για την εφαρμογή αυτών των μέτρων και να τα κοινοποιούν στις αρμόδιες αρχές αναφοράς και τα αρμόδια συστήματα παρακολούθησης σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.
5. ΚΑΛΕΙ τα κράτη μέλη να αναλάβουν δράσεις ευαισθητοποίησης, για παράδειγμα μέσω εκπαιδευτικών δράσεων, όσον αφορά τη διαθεσιμότητα και την αποτελεσματική χρήση αυτών των μέτρων και να στηρίζουν τη συνεργασία σε εθνικό επίπεδο μεταξύ των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής, των αρχών επιβολής του νόμου, των αρχών ποινικής δικαιοσύνης, των φορέων δημόσιας υγείας, των επαγγελματιών στον κοινωνικό και εκπαιδευτικό τομέα, και , κατά περίπτωση, των ατόμων που παρέχουν στήριξη στους τοξικομανείς παραβάτες.
6. ΚΑΛΕΙ τα κράτη μέλη και τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ενισχύσουν τη διεθνή συνεργασία προωθώντας και ανταλλάσσοντας βέλτιστες πρακτικές με τρίτες χώρες όσον αφορά τη χρήση εναλλακτικών μέτρων αντί καταναγκαστικών ποινών καθώς και στοιχεία όσον αφορά την αποτελεσματικότητα αυτών των μέτρων.

7. ΚΑΛΕΙ το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας να συνεχίσει να παρακολουθεί την εφαρμογή των μέτρων και να ανταλλάσσει πληροφορίες και βέλτιστες πρακτικές για την εφαρμογή και την ανάπτυξη καθώς και την αποτελεσματικότητα και οικονομική αποδοτικότητα αυτών των μέτρων και ΚΑΛΕΙ επίσης την Επιτροπή να στηρίζει αυτές τις προσπάθειες.

8. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ την υποχρέωση της Επιτροπής να προβεί σε συνολική αξιολόγηση της εφαρμογής της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα ναρκωτικά 2013-2020 και του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά 2017-2010, η οποία, μεταξύ άλλων, πρέπει να λάβει υπόψη τα πορίσματα για το θέμα των εναλλακτικών μέτρων αντί των καταναγκαστικών ποινών.
